

(Đề thi có 2 trang)

Phần I. Đọc hiểu (3,0 điểm)

Đọc đoạn trích:

Ở quanh con, người tử tế vẫn nhiều
Vẫn còn có bao điều tốt đẹp
Xa danh lợi hãy chịu nhiều thua thiệt
Hãy vì người, nếu mong họ vì con.

Rách cho thơm, dầu dãi thì phải sạch
Tình thương yêu không mua được bằng tiền
Cần gỗ tốt, nước sơn còn phải tốt
Oán bên lòng, ơn khắc dạ đừng quên.

Nếu vấp ngã, con tự mình đứng dậy
Muốn tập bơi, cứ nhảy xuống giữa dòng
Thà mất cả, cố giữ gìn danh dự
Sống thẳng mình, mặc kệ thế gian cong.

(Nói với con, Nguyễn Huy Hoàng)

Thực hiện các yêu cầu sau:

Câu 1. Xác định thể thơ của văn bản?

Câu 2. Chỉ ra những câu tục ngữ dân gian mà tác giả sử dụng trong đoạn thơ thứ hai? Việc vận dụng tục ngữ dân gian đó có tác dụng gì?

Câu 3. Anh, chị hiểu nội dung các dòng thơ sau như thế nào?

Ở quanh con, người tử tế vẫn nhiều
Vẫn còn có bao điều tốt đẹp
Xa danh lợi hãy chịu nhiều thua thiệt
Hãy vì người, nếu mong họ vì con.

Câu 4. Theo tác giả đoạn trích, người cha đã tâm sự “nói với con” những điều gì?

Phần II. Làm văn (7,0 điểm)

Phân tích bi kịch tha hóa của nhân vật Trương Ba qua cuộc đối thoại giữa Hồn Trương Ba với xác anh hàng thịt trong đoạn trích sau:

Hồn Trương Ba: (ngồi ôm đầu một hồi lâu rồi đứng vụt dậy) Không! Không! Tôi không muốn sống như thế này mãi! (nhìn chân tay, thân thể) Tôi chán cái chỗ ở không phải của tôi này lắm rồi, chán lắm rồi! Cái thân thể kèn càng thô lỗ này, ta bắt đầu sợ mi, ta chỉ muốn rời xa mi tức khắc! Nếu cái hồn của ta có hình thù riêng nhỉ, để nó được tách ra khỏi cái xác này, dù chỉ là một lát!

(Trên sân khấu, hồn Trương Ba tách ra khỏi xác anh hàng thịt và hiện lơ mơ trong dáng nhân vật Trương Ba thật. Thân xác bằng thịt vẫn ngồi nguyên trên chõng và lúc này chỉ còn là thân xác)

Xác anh hàng thịt: (lắc đầu) Vô ích, cái linh hồn mờ nhạt của ông Trương Ba khôn khổ kia ơi, ông không tách ra khỏi tôi được đâu, dù tôi chỉ là thân xác....

Hồn Trương Ba: A, mày cũng biết nói kia à? Vô lý, mày không thể biết nói! Mày không có tiếng nói, mà chỉ là xác thịt âm u, đui mù...

Xác hàng thịt: Có đấy! Xác thịt có tiếng nói đấy! Ông đã biết tiếng nói của tôi rồi, đã luôn luôn bị tiếng nói ấy sai khiến. Chính vì âm u, đui mù mà tôi có sức mạnh ghê gớm, lắm khi át cả cái linh hồn cao khiết của ông đấy!

Hồn Trương Ba: Nói láo! Mà chỉ là cái vỏ bên ngoài, không có ý nghĩa gì hết, không có tư tưởng, không có cảm xúc!

Xác hàng thịt: Có thật thế không?

Hồn Trương Ba: Hoặc nếu có, thì chỉ là những đũa thấp kém, mà bất cứ con thú nào cũng có được: thêm ăn ngon, thêm rượu thịt...

Xác hàng thịt: Tất nhiên, tất nhiên. Sao ông không kể tiếp: khi ông ở bên nhà tôi...khi ông đứng bên cạnh vợ tôi, tay chân run rẩy, hơi thở nóng rực, cổ nghẹn lại...Đêm đó, suýt nữa thì...

Hồn Trương Ba: Im đi! Đây là mày chứ, chân tay mày, hơi thở của mày...

Xác hàng thịt: Thì tôi có ghen đâu! Ai lại ghen với chính thân thể mình nhỉ! Tôi chỉ trách là sao đêm ấy ông lại tự dưng bỏ chạy, hoài của!...Này, nhưng ta nên thành thật với nhau một chút: chẳng lẽ ông không xao xuyên chút gì? Hà hà, cái món tiết canh, cổ hũ, khâu đuôi, và đủ các thứ thú vị khác không làm hồn ông lâng lâng cảm xúc sao? Để thỏa mãn tôi, chẳng lẽ ông không tham dự vào chút đỉnh gì? Nào, hãy thành thật trả lời!

Hồn Trương Ba: Ta... ta... đã bảo mày im đi!

Xác hàng thịt: Rõ là ông không dám trả lời. Giấu ai chứ không thể giấu tớ được! Hai ta đã hòa với nhau làm một rồi!

Hồn Trương Ba: Không! Ta vẫn có một đời sống riêng: nguyên vẹn, trong sạch, thẳng thắn...

Xác hàng thịt: Nực cười thật! Khi ông phải tồn tại nhờ tôi, chiều theo những đòi hỏi của tôi, mà còn nhận là nguyên vẹn, trong sạch, thẳng thắn!

Hồn Trương Ba: (bịt tai lại) Ta không muốn nghe mày nữa!

(Trích "Hồn Trương Ba, da hàng thịt" - Lưu Quang Vũ,
Ngữ văn 12 tập 2, NXB Giáo dục Việt Nam, 2017, tr. 144 -145)

Từ đó, nêu lên ý nghĩa về triết lí nhân sinh mà tác giả muốn gửi gắm qua đoạn đối thoại trên.